

BLM 308 Yazılım Mühendisliği

- Dr. Pınar Onay Durdu
- Tel: +90 262 303 3570
- E-mail: pinar.onaydurdu@kocaeli.edu.tr

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

1

Dersin Amacı

- Yazılım mühendisliğinin temel prensiplerini açıklamak
  - Yazılım süreçleri,
  - Yazılım proje yönetimi,
  - Yazılım istekleri,
  - Yazılım tasarımı,
  - Geliştirme, test ve bakım aktivitelerini içerir

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

2

Notlandırma

- Ara Sınav 50 %
- Final 50 %

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

3

Kaynak Kitaplar

- Profesyonel Yazılım Geliştirmeyi Öğrenmek için Yazılım Mühendisliği, Dr. M. Erhan Sarıdoğan, Papatya Yayıncılık, 2004
- Software Engineering 8th Edition (or 7th Edition), Ian Sommerville, Addison Wesley, 2007
- Software Engineering: A Practitioner's Approach, Roger S. Pressman. 6 th Edition, McGraw-Hill International Edition, 2005.
- Yazılım Mühendisliği: Yöntemler, Metodolojiler, CASE Ortamları, Günün Teknolojisi, A. Arıfoğlu, A. Doğru, 1.Baskı, SAS Bilişim Yayınları, 2001.

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

4

Bugün

- Bugünün konusuna geçmeden önce varsa SORULARINIZ!

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

5

Temel Kavramlar

- Yazılım
  - Yazılım mühendisleri tarafından tasarlanır ve geliştirilir
  - Toplumdaki herkes tarafından kullanılabilir
    - Ticaret, kültür ve günlük yaşantılarımızda yaygın olarak kullanılmaktadır
- Yazılım mühendisleri
  - İnsanlara zarar vermeyen yazılımlar geliştirme zorunlulukları vardır
- Yazılım kullanıcıları
  - Sadece yazılım ürünlerinin ihtiyaçlarını karşılamaları ve görevlerini kolaylaştırmaları ile ilgililenirler

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

6

Yazılım Mühendisleri için Önemli Sorular

- Yazılımların bitmesi neden bu kadar uzun sürüyor?
- Geliştirme maliyetleri neden çok yüksek?
- Yazılımı müşteriye vermeden önce neden tüm hataları bulamıyoruz?
- Var olan programları sürdürürebilmek için neden çok fazla çaba harcamamız gerekiyor?
- Yazılım geliştirilirken ilerlemenin ölçülmesinde neden zorluk yaşıyoruz?

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

7

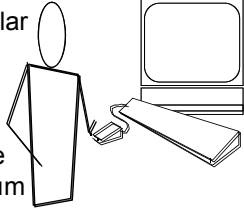

Yazılım –Bilgisayarların ilk yılları

- Oldukça küçük programlar
- Tek kişinin yazdığı programlar
- Sadece alan uzmanlarının geliştirip yine kendilerinin kullandığı programlar
- Bazı programlama dillerinde bilinen algoritmaların kullanım eğilimi

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

8

Yazılım - Günümüz

- Programlar
  - Oldukça büyük ve **karmaşık**
  - Uzun süreler zarfında birbirleriyle işbirliği içinde çalışan takımlar tarafından geliştiriliyorlar
  - Geliştiriciler artık geliştirilen yazılımın son kullanıcısı değiller → Sistemin asıl kullanıcılarının alanla ilgili uzmanlık bilgileri yok

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

9

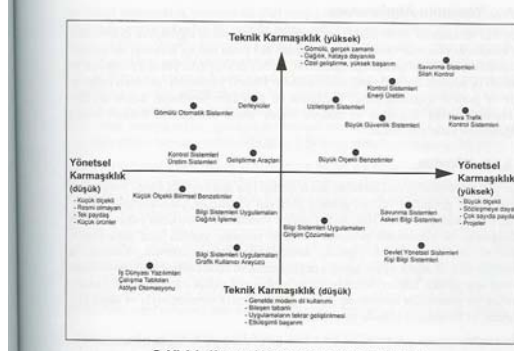

Yazılım Karmaşıklığı

Şekil-4.1. Karmaşıklık derecelerine göre yazılımlar
Sandoğan, M. E. (2004). Profesyonel Yazılım Geliştirmeyi Öğrenmek için Yazılım Mühendisliği, Papatya Yayıncılık.

Bilgisayar Programı nedir?

- Bilgisayarların veri işlemek, bir işlemi gerçekleştirme ya da mantıksal bir problemi çözmek için takip ettikleri; bir programlama dilinde (C, C++, Java) yazılmış komutlar grubu

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

11

Yazılım nedir?

- Bilgisayar programları
- Bu programları kurmak için kullanılan yapılandırma (configuration) dosyaları
- Programın nasıl kullanılacağını anlatan kullanıcı dokümanları
- Destek hizmetleri
- Yazılımın yapısını anlatan sistem dokümanları

Bilgisayar Programları
(bazen birden fazla farklı program)
+
İlgili dokümanlar
+
Yapılandırma dosyaları

12

Yazılımın ikili rolü

- Ürün olarak yazılım
  - Programlama potansiyeli sunar
  - Bilgi üretir, yönetir, edinir, değiştirir, görüntüler ya da iletir
- Ürün sunmak için bir araç olarak yazılım
  - Sistem fonksiyonelliğini direk olarak sağlar ya da destekler
  - Diğer programları kontrol eder (örn. işletim sistemleri)
  - İletişim sağlar (örn. ağ yazılımları)
  - Başka yazılımlar geliştirmeyi sağlar (örn. yazılım araçları)

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

13

Yazılım Çeşitleri

- **Genel:** Pek çok farklı müşteriye satılmak üzere üretilmiş hazır ticari ürünler (Commercial Off The Shelf – COTS)
- **İsmarlama/İsteğe özelleştirilmiş:** Tek bir müşteri için onun belirtileri (ihtiyaçları) doğrultusunda hazırlanmış

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

14

Kompleks yazılımlara gerçekten de ihtiyacımız var mı?

- Neil Armstrong un Apollo uzay aracı ile aya ilk ayak basışı insanoğlu için çok önemli bir adımdır.
- Uzaya giden Apollo uzay mekiği 74KB bellek, 4KB RAM ve sabit disk bulunmayan bir bilgisayar ile bu görevi gerçekleştirmiştir.
  - Bu çok şaşırtıcı değil mi?
- Bu da bize gösteriyor ki pek çok şeyi aslında yazılım olmadan da gerçekleştirebiliriz !???

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

15

Kompleks yazılımlara gerçekten de ihtiyacımız var mı?

- Bilimsel ve teknolojik merak (kuşkuculuk-skepticism) insanlar için yemek kadar vazgeçilmez bir ihtiyaç.

→ Böyle olduğu sürece de yazılımla kontrol edilen sistemler gün geçtikçe artmaya devam edecek.

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

16

Yazılım Uygulama Alanları

- Sistem yazılımları
- Uygulama yazılımları
- Mühendislik ya da bilimsel yazılımlar
- Gömülü yazılımlar
- Ürün hattı yazılımları (eğlence yazılımları da dahil)
- Web-uygulamaları
- Yapay zeka yazılımları

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

17

Yeni kategoriler

- Ubiquitous computing—wireless networks
- Netsourcing—the Web as a computing engine
- Open source—"free" source code open to the computing community (a blessing, but also a potential curse!)
- Also ...
  - Data mining
  - Grid computing
  - Cognitive machines
  - Software for nanotechnologies

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

18

Mühendislik nedir?

- TANIM: Doğadaki maddenin ve enerji kaynaklarının insanların kullanımı için yararlı hale getirilmesi için bilimsel ve matematiksel prensiplerin uygulanmasıdır.
- Mühendisler
  - uygun olan yerlerde **teori + metot + araçları** uygulayarak işlerin yürümesini sağlarlar.
  - Çeşitli **kısıtlamalar** içerisinde çözümler bulmaya çalışırlar.

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

19

Mühendislik nedir?

- Mühendislik aktivitelerinin prensipleri
    - Tüm projeler
      - Umulan/önceden tahmin edilen bütçe
        - → MALİYET
      - Umulan/önceden tahmin edilen zaman çizelgesi
        - → ZAMAN
      - Müşterinin gereksinim/isterlerine uygun ,
        - → KALİTE
- şekilde tamamlanması gerekmektedir.

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

20

Maliyet + Zaman + Kalite

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

21

Yazılım Mühendisliği Nedir? -1

- Pek çok tanımla karşılaşabilirsiniz:
- İLK TANIM
- “Yazılım mühendisliği, gerçek makinelerde **doğru** ve **verimli** çalışan **ekonomik** yazılımlar elde etmek için sağlam mühendislik prensiplerinin elde edilmesidir.”
[Naur and Randell, 1969]

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

22

Yazılım Mühendisliği Nedir? -2

- “Yazılım mühendisliği **bilimsel bilginin** bilgisayar programlarının tasarımı ve oluşturulması için pratik uygulaması ve onları geliştirme, **çalıştırma** ve **devam ettirmeyle** (operate and maintain) ilgili **belgelerdir**.”
[Boehm, 1976].
- Yazılım geliştirmek, çalıştırma ve devam ettirmek için sistematik disiplinli ölçülebilir yaklaşımın uygulanması → İşte bu yazılıma mühendisliğin uygulanmasıdır.
[IEEEComputer Society, 1990].

Bilgisayar profesyonelleri için dünyanın önde gelen organizasyonu
→ Institute of Electrical and Electronics Engineering (IEEE) Computer Society
= Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü Bilgisayar Topluluğu
<http://www.ieee.org>

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

23

Yazılım Mühendisliği Nedir? -3

- Yazılım mühendisliği, amacı
  - zamanında teslim edilen,
  - belirlenen bütçe dahilinde geliştirilen ve
  - müşterinin ihtiyaçlarını karşılayanhatasız yazılımlar geliştirmek olan bir bilim dalıdır.

KAYNAK: OO & Classical Software Engineering, 7thEdition, Stephen Schach

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

24

Yazılım Mühendisliği Nedir? - 4

- Yazılım mühendisliği yazılım üretimi ile ilgili tüm durumlarla ilgilenen bir mühendislik bilim dalıdır.
- Yazılım mühendisleri
  - İşlerinde sistematik ve organize yaklaşımlar benimsemelidirler.
  - Çözmek istedikleri probleme, geliştirme kısıtlamalarına ve de mevcut kaynaklara uygun araç ve teknikleri kullanmalıdırlar.

KAYNAK: Software Engineering 7th or 8th Edition, Ian Sommerville

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

25

Yazılım Mühendisliği Nedir? - 5

- Yazılım mühendisliği yazılım geliştirmenin belirli mühendislik yöntemleri kullanılarak yapılmasını öngören teknik bir disiplindir
- Hedefi: Yazılım geliştirmedeki karmaşıklığı giderek sağlam, doğru, güvenilir ve isteğe uygun ürünler çıkarmaktır.

Kaynak: Yazılım Mühendisliği, Erhan Sarıdoğan

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

26

Yazılım Mühendisliği Nedir? - 6

- Yazılım mühendisliğinde üç anahtar öge:
  - **YÖNTEMLER** (Methods) : Teknik NASIL-ları sağlar.
    - Yöntemler çeşitli GÖREVLERİ (Tasks) içerir; Proje planlama, kestirim (estimation), ister çözümleme, tasarım, programlama (coding), sinama (testing) gibi.
  - **ARAÇLAR** (Tools): Yöntemleri (yarı) otomatikleşmiş olarak destekler
  - **YORDAMLAR** (Procedures): Yöntem ve araçları birbirine bağlar. Yöntemlerin, teslim edilebilir ürünlerin (deliverables), kontrollerin ve kilometre taşlarının (milestones) sırasını tanımlar.

KAYNAK: Software Engineering: A Practitioner's Approach, Roger Pressman

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

27

Kavramlar arasındaki ilişki

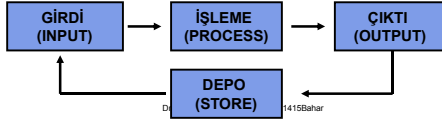
- Aşağıdaki kavramları tipik bir sistem içerisinde öneme ve boyuta göre sıraya koyunuz:
  - Donanım
  - Yazılım
  - BS (Bilgi Sistemi/ Information System)
  - BT (Bilgi Teknolojileri / Information Technology)

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

28

SİSTEM

- Ne için mühendislik yapıyoruz?
  - → Bilgisayar sistemleri
- SİSTEM
  - Tanım: Bir amacı ya da bir grup amacı gerçekleştirmek için veri toplayan, işleyen veya üreten bir grup ögedir

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

29

BS nedir?

- BS:
  - insan,
  - veri,
  - süreçler,
  - bilginin sunumu ve
  - iş ortamındaki günlük işlemlerin/ operasyonlar ile yöneticiler ve kullanıcıların kara verme ihtiyaçları ve problem çözmelerini destekleyen **bilgi teknolojilerinin** düzenlenmesidir.

KAYNAK: Systems Analysis and Design Methods, Whitten, Bentley

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

30

BT nedir?

- Bilgisayar teknolojisinin (**donanım** ve **yazılım**) telekomunikasyon / iletişim teknolojisi ile birleşimini tanımlayan güncel bir terimdir.

KAYNAK: Systems Analysis and Design Methods, Whitten, Bentley

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

31

Kavramlar arasındaki ilişki

- Aşağıdaki kavramları tipik bir sistem içerisinde öneme ve boyuta göre sıraya koyunuz:
  - Donanım
  - Yazılım
  - BS (Bilgi Sistemi/ Information System)
  - BT (Bilgi Teknolojileri / Information Technology)

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

32

Kavramlar arasındaki ilişki

- BS >> BT
- BT = Donanım + Yazılım
- BS = İnsan + Veri + Süreçler + Bilginin Sunumu + Donanım + Yazılım

BT

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

33

Yazılım Mühendisliği gerçekten önemli mi? - 1

- **TÜM** gelişmiş ulusların ekonomiler günümüzde yazılıma dayanmaktadır.
- Gün geçtikçe yazılım ile kontrol edilen sistemler artış göstermektedir
- Yazılım mühendisliği harcamaları ülkelerin gayri safi milli hasıllarının kayda değer bir bölümünü oluşturmaktadır.

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

34

Yazılım Mühendisliği gerçekten önemli mi? - 2

- Yazılım maliyetleri sistem maliyetlerinin büyük kısmını oluşturmakta. Bilgisayar üzerinde çalışacak yazılımın maliyeti donanımın maliyetinden genellikle daha fazla
- Yazılımın sürdürülebilirlik maliyeti geliştirme maliyetinden daha fazla. Uzun süreli kullanılacak sistemler için, sürdürülebilirlik maliyetleri geliştirme maliyetlerinin birkaç katı olabilir
- **Yazılım mühendisliği maliyet-etkin yazılımlar geliştirmekle ilgilidir.**

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

35

Korku Hikayeleri

- Denver Havaalanı otomatik bagaj sistemi
  - Açılış 2 yıl gecikti
  - 27 milyon \$ maliyet aşımı
  - 360 milyon \$ geç hizmete girme maliyeti
- Hava Trafik Kontrol (FAA in modernizasyonu)
  - 8 yıl gecikme
  - 5.6 milyon \$ maliyet aşımı
  - 4 sistemden 2'si ve isterlerin % 48' i iptal edildi.
- Amerikan Donanma Finans Sistemi
  - 9 yıl sonunda iptal edildi
  - 230 milyon \$ maliyet aşımı
- Comanche Helikopterleri
  - 10 yıl gecikme
  - 34.4 milyon \$ maliyet aşımı
  - İsterlerin % 74'ü iptal edildi.

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

36

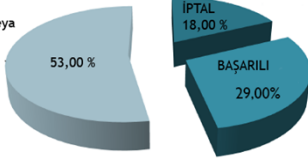

Güncel Korku Hikayeleri

2004 yılında gerçekleştirilen 9236 geliştirme projesinin sonuçları

Geç, bütçesini çok aşarak ve/veya isteklerinin bir kısmı iptal edilerek tamamlanabildi.

KAYNAK: F. Hayes "Chaos is back" Computerworld, www.computerworld.com
http://www.computerworld.com/s/article/97283/Chaos_Is_Back
Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

37

Nedenleri?

- Para ya da teknoloji esikliğinden değil pek çoğu **başarısız proje yönetimine** dayanıyor
- Günümüzde büyük ölçekli yazılım geliştirme işleri daha çok; **karmaşık** ve dağınık ortamlarda gerçekleştiriliyor.
- Uygulamalar, kullanıcılar, müşteri istekleri, kanunlar, iç politikalar, bütçe, kurum bağımlılıkları sabit olarak **değişmekte**

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

38

Yazılım Mitleri _1

- Yöneticiler ya da teknik kişiler için ciddi problemler oluşturan yanıltıcı yaklaşımlar
  - Yönetici Mitleri
    - Yazılım geliştirme ile ilgili pek çok standart ve prosedür içeren kılavuzlarımız var. Bu takımına gerekli her şeyi sağlamıyor mu?
    - Eğer planda geri kalırsak, yetişmek için daha fazla programcı ekleyebiliriz
    - Eğer işi başkasına yaptıracaksam (outsourcing), rahat edip diğer şirketin yapmasını beklerim

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

39

Yazılım Mitleri _2

- Müşteri Mitleri
  - Programı yazmayı başlamak için hedefleri belirleyen gelen bir tanım yapmak yeterli olacaktır
  - Yazılım gereksinimleri sürekli değişir ama yazılımlar esnek olduğundan bu değişikliği yapmak kolay olacaktır.

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

40

Yazılım Mitleri _2

- Geliştirici Mitleri
  - Programı yazıp çalışmasını sağladıktan sonra işimiz biter
  - Programın çalışmasını sağlayana kadar kalitesini değerlendirme için bir şey yapamayız
  - Başarılı bir proje için tek teslim edilebilir iş ürünü çalışan programdır
  - Yazılım mühendisliği bizi yavaşlatan fazla ve gereksiz belgelendirme yapmamıza yol açar.

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

41

CHAOS Summary 2009

• 2009 Standish Group CHAOS Report: Worst Project Failure Rate in a Decade

"This year's results show a marked decrease in project success rates, with 32% of all projects succeeding which are delivered on time, on budget, with required features and functions" says Jim Johnson, chairman of The Standish Group, "44% were challenged which are late, over budget, and/or with less than the required features and functions and 24% failed which are cancelled prior to completion or delivered and never used."

Kaynak: http://www1.standishgroup.com/newsroom/chaos_2009.php
Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

42

“They are low point in the last five study periods”

- When are companies going to stop wasting billions of dollars on failed projects?
  - The vast majority of this waste is completely avoidable; simply get the right business needs (requirements) understood early in the process.

GEREKSİNİMLERİ SÜRECİN ERKEN AŞAMALARINDA ANLAMAK

KAYNAK: <http://www.irise.com/blog/index.php/2009/06/08/2009-standish-group-chaos-report-worst-project-failure-rate-in-a-decade/>

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

43

Meslek olarak Yazılım Mühendisliği - 1

- “Yazılım Mühendisi” başlığının iş unvanı olarak kullanımı 1990’lara dayanmakta.
- Bazı geleneksel mühendisler, “mühendis” başlığını kullanmayı kabul etmezler.
- Yazılım mühendisliği mesleğindekiilerin yarısı bilgisayar bilimleri derecesine sahiptirler.
- 2004 yılında, Amerika’daki yaklaşık 50 üniversite hem bilgisayar bilimleri hem de mühendislik yöntem ve uygulamalarını öğreten yazılım mühendisliği derecesi vermekteydi.

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

44

Meslek olarak Yazılım Mühendisliği - 2

- 2006 yılında, Money Dergisi ve Salary.com yazılım mühendisliğini büyüme, ücretlendirme, yaratıcılık ve alana kolay girebilme ve kendini geliştirebilme açılarından Amerika’daki en iyi iş alanı olarak sınıflandırdı.

KAYNAK: http://en.wikipedia.org/wiki/Software_engineering

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

45

Kimdir Yazılım Mühendisi?

- Sahip olması gereken yetenekler özellikler nelerdir?

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

46

Yazılım Mühendisi

- Bir kodlayıcı, yani programlayıcı değildir.
  - İZLE (http://www.youtube.com/watch?v=k-hYbWs2dPg&feature=player_detailpage)
- Yazılım mühendisliği disipliniyi uygulayarak yazılım geliştiren kişidir.
- Herhangi bir programlama dilini bilen bir kişi programcı olabilir ama eğitimi almadan yazılım mühendisliği işini yapamaz.
  - Salt kodlayıcı değil ama kod yazma tekniklerini çok iyi bilir
  - İyi bir belge düzenleyici olmayabilir ama çok iyi gözden geçiricidir
  - Uygulama alanında az bilgisi olabilir fakat kullanıcı isteklerini nasıl aktarabileceğini bilir

47

XYZ Mühendisliği vs. Yazılım Mühendisliği

- TARTIŞMA:
  - Kıyaslama yapmak mümkün mü?
  - Neden mümkün? / Neden mümkün değil?

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

48

İnşaat Mühendisliği vs. Yazılım Mühendisliği - 1

• Köprüler

- Devamlı (Continuous)
  - Matematik (Calculus)
  - Sınanması ve çözülmesi kolay: Eğer köprü 1 M kg taşıyabilirse 0,99 M kg da taşıyabilir.

• Yazılım

- Devamsız (Discrete)
  - Mantık, Soyut matematik
  - Sınanması ve çözülmesi zor

İnşaat Mühendisliği vs. Yazılım Mühendisliği - 2

• Köprüler

- Fiziksel maddelerden yapılırlar
  - Bazı maliyetler aşıkardır
  - Yapım aşamasından sonra değişiklik yapmak zordur.

• Yazılım

- Sanal maddelerden yapılırlar
  - Tüm maliyetler aşıkardır
  - Değişiklik yapmak kolay olabilir(Aslında değildir.)

```
for (int i = 0; i < rows; i++) {
    for (int j = 0; j < columns; j++) {
        nextStates[i][j] =
            getCellAt(i, j).getNextState();
    }
}
```

İnşaat Mühendisliği vs. Yazılım Mühendisliği - 3

• Köprüler

- Eğer çökerlerse yapımı gerçekleştirenlerin mahkeme edilecekleri aşıkardır.
- Geliştiricilerin ehliyetine ihtiyacı vardır

• Yazılım

- Eğer çökerlerse yazılım sağlayıcılar kullanıcıları suçlar ve yükseltmeler için masraf keserler.
- Herkes yazılım üretebilir, kimse mahkeme edilmez.

İnşaat Mühendisliği vs. Yazılım Mühendisliği - 4

• Köprüler

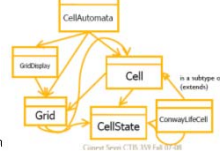
- İsterler (genellikle) aşikar ve tanımlanmaları kolaydır.
- İyi bir tasarım herkes için hemen aşikardır.

Pınar Onay Durdu BLM 308 1

• Yazılım

- İsterler anlaşılmaz (gizemli:) ve tanımlanması zordur.
- İyi bir tasarım ancak uzmanlar için açıktır, etkileri de daha sonradır.

©David Sasaki C735, 10/18 Fall 2016

Karşılaştırma??

- Yazılım Mühendisliği
- Bilgisayar Mühendisliği
- Sistem Mühendisliği

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

53

Yazılım Mühendisliği ve Bilgisayar Bilimleri arasındaki fark

- Bilgisayar bilimleri, bilgisayar ve yazılım sistemlerinin temelinde olan **kuram** (teori) ve **yöntemlerle** ilgilenir.
- Yazılım mühendisliği yararlı yazılımları **geliştirilmesi** ve **teslim edilebilmesi** için faydalı **pratiklerle** ilgilenir.
- Bilgisayar bilimleri kuramları halen yazılım mühendisliğinin temellerini oluşturacak kadar yeterli değildir. (Örn. Fiziğin ve elektrik mühendisliğine sağladığı gibi değil halen)

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

54

Yazılım Mühendisliği ve Sistem Mühendisliği arasındaki fark

- Sistem mühendisliği bilgisayar tabanlı sistemlerin geliştirilmesinde donanım + yazılım + süreç mühendisliği gibi tüm yönlerle ilgilenir.
- Yazılım mühendisliği bu sürecin sistem dahilindeki yazılım altyapısı, kontrolü, uygulaması ve veritabanı geliştirilmesi ile ilgilenen bir parçasıdır
- Sistem mühendisleri sistem belirtiminde (sadece yazılım da değil), **tüm** mimari, sistem tasarımı, farklı bileşenlerin tümleştirilmesi ve tamamlanan sistemin kurulması yer alırlar

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

55

Yazılım Özellikleri

1. Yazılım **geliştirilir (developed)**, **klasik** anlamda imal (manufactured) edilmez.

HAM MADDE

+

İNSAN YARATICILIĞI

=

FİZİKSEL ÖĞE

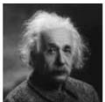
örn. \$5

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

56

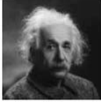
Yazılım Özellikleri

1. Yazılım **geliştirilir (developed)**, **klasik** anlamda imal (manufactured) edilmez.

İNSAN YARATICILIĞI

+

İNSAN YARATICILIĞI

=

MANTIKSAL ÖĞE
örn. \$5M

+

FİZİKSEL ÖĞE
örn. \$0,05

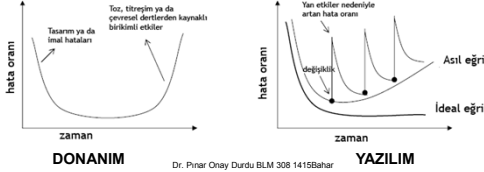
Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

57

Yazılım Özellikleri

2. Yazılım aşınmaz / yıpranmaz, fakat yapılan değişiklikler nedeniyle geriler.

- Pek çok değişiklikten sonra baştan tasarlanması gerekebilir

Yazılım Özellikleri

3. Endüstri bileşen tabanlı geliştirmeye yönelmiş olsa bile, halen yazılımlar özel geliştirilmektedir.


```
for (int i = 0; i < rows; i++) {
    for (int j = 0; j < columns; j++) {
        nextStates[i][j] =
            getCellAt(i, j).getNextState();
    }
}
```

İyi yazılımın özellikleri

- Yazılım kullanıcısına istenen işlevleri ve performansı sunmalı ve buna ek olarak:
  - Sürdürülebilirlik (maintainable)
    - Yazılım değişen ihtiyaçlara göre gelişebilmelidir.
  - Güvenilebilirlik (dependable)
    - Yazılım güvenilir olmalıdır
  - Verimlilik (efficiency)
    - Yazılım sistem kaynaklarını boşa harcamamalıdır.
  - Kullanılabilirlik (usability)
    - Sistem tasarlandığı kullanıcıları için kolay kullanılabilir olmalıdır.

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

Yazılım Mühendisliği Yöntemleri nelerdir? - 1

- Yöntemler, yazılım geliştirmede kullanılan etkin maliyetli yüksek kaliteli yazılım üretmeyi kolaylaştırmayı hedefleyen yapısal yaklaşımlardır.
- Yöntemler, sistem modelleri, gösterimler, kurallar, tasarım tavsiyeleri ve süreç kılavuzlarından oluşur

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

61

Yazılım Mühendisliği Yöntemleri nelerdir? - 2

- **Yöntem Tanımları**
  - Grafik yöntem tanımları (örn. VAŞ- Veri Akış Şeması-DFD, VIŞ – Varlık İlişki Şeması –ER)
- **Kurallar**
  - Sistem yöntemlerine uygulanan kısıtlamalar (Sistem yönteminde yer alan her varlığın benzersiz bir adı olmalıdır)
- **Tavsiyeler**
  - İyi tasarım pratikleri için tavsiyeleri içerir. (örn. Tasarım örüntüleri, ilişki/sınıfların max sayısı)
- **Süreç Kılavuzları**
  - Takip edilecek aktiviteler (örn. İsterlerde yapılacak herhangi bir değişiklik YİB (SRS) belgesinde güncellenmelidir).

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

62

Çözüm nedir?

- Yazılım mühendisliğinde tek bir “ideal” yaklaşım yoktur.
  - Farklı türde sistemler
  - Farklı türde organizasyonlar
- Fakat pek çok organizasyon ve sisteme uyabilecek pek çok temel teknik vardır.

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

63

Yazılım mühendisliğinin karşılaştığı ana zorluklar

- Eskiden kalan sistemler, artan çeşitlilik ve azalan teslimat süreleri ile başa çıkmak
  - Heterojenlik zorluğu
    - Sistemler artık günümüzde dağıtık ve aynı zamanda farklı donanım ve yazılım öğelerinden oluşmaktadır.
  - Teslimat zorluğu
    - Yazılımların daha kısa sürelerde teslim edilmesi yönünde baskı vardır.
  - Güven zorluğu
    - Yazılım hayatımızın her alanına girmiş bulunmaktadır. Bu nedenle yazılımlara güvenmek isteriz.

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

64

Genel yazılım süreci çerçevesi

- İletişim
  - müşteri işbirliği ve gereksinim toplama
- Planlama
  - Mühendislik iş planını oluşturur, teknik riskleri tanımlar, gerekli kaynakları listeler, iş ürünleri üretilir ve iş zaman planı tanımlanır
- Modelleme
  - Geliştirici ve müşterilerin yazılım gerekleri ve yazılım tasarımını anlamasına yardımcı olacak modellerin oluşturulması
- Yapım
  - Kod oluşturma ve test
- Kurulum
  - Müşteriye yazılımın değerlendirme ve geri bildirim için teslimatı

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

65

Yazılım Mühendisliği Koruyucu Aktiviteleri

- Yazılım proje izleme ve kontrol
  - Takımların ilerlemeyi değerlendirmeleri ve zaman planını sağlayabilmek için gerekli düzeltici etkinlikleri almaları
- Risk yönetimi
  - Proje sonuçları veya kalitesini etkileyebilecek riskleri değerlendirme
- Yazılım kalite güvencesi
  - Yazılım kalitesini sağlama için gerekli aktiviteler
- Teknik gözden geçirmeler
  - İş ürünlerindeki hataları bir sonraki aktiviteye yayılmadan önce bulmak ve gidermek için değerlendirme
- Ölçme
  - Müşteri ihtiyacını karşılayacak yazılımı teslim etmede geliştirme takımını destekleyecek süreç, proje ve ürün ölçümlerini tanımlama ve toplama
- Yazılım konfigürasyon yönetimi
  - Değişikliklerin etkilerini yönetme
- Yeniden kullanılabilirlik yönetimi
  - İş ürünü yeniden kullanımı için kriterleri oluşturma ve bileşen yeniden kullanımı için mekanizmaları oluşturma
- İş ürünü hazırlama ve üretimi
  - Modellerin, belgelerin oluşturulması için gerekli aktiviteler

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

66

Yazılım Süreci

- Görevler arasındaki genel akış ve bağımlılık seviyeleri
  - Problemi anlama (iletişim ve analiz)
  - Çözüm planlama (yazılım tasarımı)
  - Planı yürütme (kod üretme)
  - Doğruluk için sonuçları inceleme (test ve kalite güvencesi)

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

67

Problemi anla

- Paydaşlar kimler?
- Bu problemi çözmek için hangi fonksiyon ve özellikler gerekli?
- Anlaşılması daha kolay daha küçük problemler yaratmak mümkün mü?
- Grafiksel bir çözümleme modeli oluşturulabilir mi?

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

68

Çözümü planla

- Daha önce benzer problemler gördün mü?
- Daha önce benzer bir problem çözdün mü?
- Halihazırda çözülebilir alt-problemler tanımlanabilir mi?
- Tasarım modeli oluşturulabilir mi?

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

69

Planı yürüt

- Çözüm plana uygun mu?
- Her çözüm bileşeni kanıtlanabilir şekilde doğru mu?

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

70

Sonucu incele

- Çözümün her bir bileşen parçasını test etmek mümkün mü?
- Üretilen çözüm veri, fonksiyonlar ve gerekli özelliklere uygun sonuçlar üretiyor mu?

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

71

Yazılımda pratik prensipler

- Yazılım kullanıcılarını değer sağlamak için vardır
- Keep it simple stupid (KISS)
- Açık bir vizyon herhangi bir yazılım projesi için gereklidir
- Her zaman başka birinin işlerini ona göre yürüteceğiniz düşünerek tanımla, tasarla ve uygula
- Gelecekteki değişikliklere açık ol
- Önceden yeniden kullanım için planlamak maliyeti düşürür ve yeniden kullanılan bileşenlerin ve onu gerektiren sistemin değerini artırır

Dr. Pinar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

72

Yazılım Mühendisi olmak istiyorum

- http://www.youtube.com/watch?v=WkXzlkOWLE0&feature=player_detailpage

Dr. Pınar Onay Durdu BLM 308 1415Bahar

73
